

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ydinenergilain muuttamisesta

Asia

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ydinenergilain muuttamisesta (HE 93/2017 vp).

Valiokuntakäsittely

Valiokunnan mietintö: Talousvaliokunta (TaVM 18/2017 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

ydinenergilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan ydinenergilain (990/1987) 2 §:n 1 momentin 1 kohta, 3 §:n 1 momentin 5 ja 13 kohta, 7 e ja 7 g §, 7 h §:n 1 momentti, 7 i §:n 1 momentti, 7 j §, 7 p §:n 4 momentti, 7 q §:n 1 momentin 20 ja 22 kohta, 9 §:n otsikko ja 1 momentti, 13 §, 16 §:n 1 momentti, 24 §, 28 §:n 2 momentti, 40 §:n 1 ja 3 momentti, 44 §:n 1 ja 3 momentti, 53 §, 53 a §:n 4 momentti, 53 d §, 54 §:n 3 momentti, 55 §:n 2 momentin 8 kohta, 60 ja 60 a § sekä 82 §:n 6 kohdan a alakohta,

sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 1 momentin 5 kohta, 9 §:n 1 momentti ja 16 §:n 1 momentti laissa 269/2011, 3 §:n 1 momentin 13 kohta ja 60 a § laissa 410/2012, 7 e ja 7 g §, 7 h §:n 1 momentti, 7 i §:n 1 momentti, 7 j §, 7 p §:n 4 momentti, 28 §:n 2 momentti, 40 §:n 3 momentti, 44 §:n 1 momentti sekä 82 §:n 6 kohdan a alakohta laissa 342/2008, 7 q §:n 1 momentin 20 ja 22 kohta, 53 a §:n 4 momentti sekä 53 d § laissa 676/2015, 40 §:n 1 momentti laissa 1078/1996, 54 §:n 3 momentti laissa 499/2013 ja 60 § laissa 870/1999, sekä

lisätään 2 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 342/2008 ja 269/2011, uusi 4 a kohta, 3 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1420/1994, 342/2008, 269/2011 ja 410/2012 uusi 14 kohta, 6 a §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 1420/1994 ja 342/2008, uusi 3 momentti, 7 i §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 342/2008, 269/2011 ja 410/2012, uusi 6 momentti, 7 k §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laeissa 342/2008 ja 269/2011, uusi 2 a kohta, lakiin uusi 10 a, 20 a, 23 a, 27 b ja 54 a § sekä 55 §:n 2 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1420/1994, 342/2008 ja 676/2015, uusi 9 ja 10 kohta seuraavasti:

Eduskunnan vastaus EV 127/2017 vp

2 §

Lain soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan:

1) ydinlaitoksen rakentamiseen, käyttämiseen sekä käytöstä poistamiseen;

4 a) ydinjätteiden laajamittaista loppusijoitusta vähäisempään loppusijoitukseen;

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

5) *ydinlaitoksella* ydinenergian aikaansaamiseen käytettäviä laitoksia, tutkimusreaktorit mukaan luettuina, ydinjätteiden laajamittaista loppusijoitusta toteuttavia laitoksia sekä ydinaineen ja ydinjätteen laajamittaiseen valmistamiseen, tuottamiseen, käyttämiseen, käsittelyyn tai varastointiin käytettäviä laitoksia; ydinlaitoksella ei kuitenkaan tarkoiteta:

a) uraanin tai toriumin tuottamiseen tarkoitettuja kaivoksia tai malminrikastuslaitoksia eikä niitä tiloja tai paikkoja alueineen, joihin tässä tarkoitetuista laitoksista peräisin olevia ydinjätteitä varastoidaan tai sijoitetaan loppusijoitusta varten;

b) sellaisia lopullisesti suljettuja tiloja, joihin ydinjätteitä on sijoitettu Säteilyturvakeskuksen pysyväksi hyväksymällä tavalla; eikä

c) ydinlaitoksen Säteilyturvakeskuksen hyväksymällä tavalla käytöstä poistettuja tiloja ja osia;

13) *pätevöintielimellä* riippumatonta asiantuntijaelintä, joka suunnittelee, toteuttaa, arvioi ja todistaa rikkomattomien testausten päteväintejä;

14) *luvanhaltijalla* ydinenergian käyttöön oikeuttavan luvan haltijaa.

6 a §

Suomessa syntyneiden ydinjätteiden ydinjätehuolto

Edellä 2 momentin 1 a kohdassa tarkoitetut jätteet on palautettava Suomeen loppusijoitettavaksi.

7 e §

Turvallisuuden todentaminen ja arviointi

Ydinlaitoksen turvallisuutta koskevien vaatimusten täyttyminen on osoitettava luotettavasti.

Eduskunnan vastaus EV 127/2017 vp

Ydinlaitoksen turvallisuus on arvioitava kokonaisuutena vähintään 10 vuoden väliajoin. Ydinjätteiden laajamittaista loppusijoitusta toteuttavan laitoksen turvallisuus on kuitenkin arvioitava kokonaisuutena vähintään 15 vuoden väliajoin.

7 g §

Käytöstä poistaminen

Ydinlaitoksen suunnittelussa on varauduttava laitoksen käytöstä poistamiseen. Ydinlaitoksen käytöstä poistamisessa on ensisijaisesti huolehdittava turvallisuudesta. Laitoksen purkamista ja muita toimenpiteitä laitoksen käytöstä poistamiseksi ei saa perusteettomasti lykätä.

Luvanhakijan ja luvanhaltijan tulee laatia suunnitelma ydinlaitoksen käytöstä poistamiseksi. Jollei lupaehdoissa määrätä toisin, luvanhaltijan on luvanvaraisen toiminnan kestäessä lisäksi esitettävä säännöllisesti vähintään kuuden vuoden välein ydinlaitoksen käytöstä poistamista koskevan suunnitelman päivitys Säteilyturvakeskuksen arvioitavaksi.

Kun ydinlaitoksen käyttö on lopetettu, luvanhaltijalla on velvollisuus huolehtia siitä, että ydinlaitos poistetaan käytöstä 20 a §:n mukaisen luvan ehtojen, turvallisuusvaatimusten ja Säteilyturvakeskuksen hyväksymän suunnitelman mukaisesti.

Suunnitelmiin sisällytettävistä selvityksistä ja asiakirjojen toimittamisesta sekä suunnitelmien käsittelystä annetaan tarkemmat säännökset valtioneuvoston asetuksella.

7 h §

Ydinaineet ja ydinjätteet

Ydinlaitoksella on oltava tilat, laitteistot ja muut järjestelyt, joilla voidaan huolehtia turvallisesti laitoksen tarvitsemien ydinaineiden sekä käytössä ja käytöstä poistamisessa syntyvien ydinjätteiden käsittelystä ja varastoinnista.

— — — — —

7 i §

Henkilöstö

Ydinenergian käyttöön oikeuttavan luvan haltijalla on oltava riittävä ja tehtäviinsä soveltuva, ammattitaitoinen henkilöstö.

— — — — —

Luvanhaltijan on varmistettava, että toimittajalla ja alihankkijalla, joiden toiminnalla on vaikutusta luvanhaltijan ydinlaitoksen ydinturvallisuuteen, on riittävä, tehtäviin soveltuva, ammattitaitoinen ja koulutettu henkilöstö.

Eduskunnan vastaus EV 127/2017 vp

7 j §

Johtamisjärjestelmä

Ydinlaitoksella on oltava johtamisjärjestelmä. Ydinlaitoksen johtamisjärjestelmässä on erityisesti otettava huomioon johdon ja henkilöstön turvallisuuteen liittyvien käsitysten ja asenteiden vaikutus turvallisuuden ylläpitämiseen ja kehittämiseen sekä järjestelmälliset toimintatavat ja niiden säännöllinen arvioiminen ja kehittäminen.

7 k §

Vastuullinen johtaja

Luvanhaltijan on nimettävä vastuullinen johtaja ja tälle varahenkilö:

2 a) ydinlaitoksen käytöstä poistamiselle;

7 p §

Valmiusjärjestelyt

Valmiusjärjestelyt on sovitettava yhteen viranomaisten laatimien pelastus- ja valmiussuunnitelmien kanssa ottaen huomioon, mitä pelastuslaissa (379/2011) säädetään.

7 q §

Yleiset turvallisuusmääräykset

Säteilyturvakeskus antaa tarkempia määräyksiä tässä luvussa säädettyjen periaatteiden ja vaatimusten teknisluontoisista yksityiskohdista seuraavissa asioissa:

20) ydinlaitoksen rakenteellinen säteilyturvallisuus, säteilymittaukset ja radioaktiivisten aineiden päästöjen hallinta ja valvonta sekä väestön säteilyannosten arviointi;

22) ydinenergian käytön turvajärjestelyjen suunnittelu, toteuttaminen, henkilöturvallisuus, tietoturvallisuus, turvavalvonta, turvahenkilöstö, turvaohjesääntö, uhkatilanteisiin varautuminen ja toiminta uhkatilanteessa;

Eduskunnan vastaus EV 127/2017 vp

3 luku

Luvanvaraisesta toiminnasta johtuvat velvollisuudet

9 §

Luvanhaltijan ja jätehuoltovelvollisen velvollisuudet

Luvanhaltijan velvollisuutena on huolehtia ydinenergian käytön turvallisuudesta. Tätä velvollisuutta ei voida siirtää toiselle. Luvanhaltijan tulee varmistaa, että ne toimittajien ja alihankkijoiden tuotteet ja palvelut, joilla on vaikutusta ydinlaitoksen ydinturvallisuuteen, täyttävät tämän lain vaatimukset.

— — — — —

10 a §

Luvanhaltijan tietojenantovelvollisuus

Ydinlaitoksen luvanhaltijan on pidettävä yleiskuvaus laitoksesta ja noudatetuista turvallisuusperiaatteista yleisesti nähtävillä.

Nähtäväksi ei saa asettaa tietoja, jotka olisivat viranomaisen asiakirjaan merkittynä salassa pidettäviä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999), muun lain tai Suomea sitovan kansainvälisen velvoitteen nojalla.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitettujen tietojen nähtävillä pitämisestä.

13 §

Yleinen kuuleminen

Hakijan on ennen periaatepäätöksen tekemistä julkistettava työ- ja elinkeinoministeriön ohjeiden mukaan laadittu ja sen tarkastama yleispiirteinen selvitys laitoshankkeesta, laitoksen arvioidusta ympäristövaikutuksista ja sen turvallisuudesta siten, että selvitys on yleisesti saatavilla.

Työ- ja elinkeinoministeriön on varattava ydinlaitoksen lähiympäristön asukkaille ja kunnille, viranomaisille sekä yleisölle ennen periaatepäätöksen tekemistä mahdollisuus esittää kirjallisesti mielipiteensä hankkeesta. Ministeriön on lisäksi laitoksen suunnitellulla sijaintipaikkakunnalla järjestettävä julkinen tilaisuus, jossa asiasta voidaan esittää suullisesti tai kirjallisesti mielipiteitä. Esitetyt mielipiteet on saatettava valtioneuvoston tietoon ennen periaatepäätöksen tekemistä.

Eduskunnan vastaus EV 127/2017 vp

16 §

Lupaviranomaiset

Luvan ydinlaitoksen rakentamiseen, käyttämiseen ja käytöstä poistamiseen sekä kaivos- ja malminrikastustoimintaan, jonka tarkoituksena on uraanin tai toriumin tuottaminen, myöntää valtioneuvosto.

— — — — —

20 a §

Ydinlaitoksen käytöstä poistaminen

Lopetettuaan ydinlaitoksen käytön 20 §:n mukaisen käyttöluvan haltijalla on velvollisuus käynnistää toimenpiteet ydinlaitoksen käytöstä poistamiseksi 7 g §:ssä tarkoitetun käytöstä poistamista koskevan suunnitelman ja vaatimusten mukaisesti sekä haettava lupa ydinlaitoksen käytöstä poistamiselle. Lupa on haettava riittävän ajoissa siten, että viranomaisten käytettävissä on riittävästi aikaa hakemuksen arviointiin ennen ydinlaitoksen käyttöluvan päättymistä.

Lupa ydinlaitoksen käytöstä poistamiselle voidaan myöntää jos:

1) ydinlaitos ja sen käytöstä poistaminen täyttävät tämän lain mukaiset turvallisuutta koskevat vaatimukset ja työntekijöiden ja väestön turvallisuus sekä ympäristönsuojelu on otettu asianmukaisesti huomioon;

2) hakijan käytettävissä olevat menetelmät ydinlaitoksen käytöstä poistamiseksi sekä muu ydinjätehuolto, ovat riittävät ja asianmukaiset;

3) hakijalla on käytettävissään tarpeellinen asiantuntemus ja erityisesti ydinlaitoksen henkilökunnan kelpoisuus sekä ydinlaitoksen organisaatio ovat asianmukaiset ja käytöstä poistamiseen soveltuvat;

4) hakijalla on taloudelliset ja muut tarpeelliset edellytykset toteuttaa käytöstä poistaminen turvallisesti ja Suomen kansainvälisten sopimusvelvoitteiden mukaisesti; sekä

5) ydinlaitos ja sen käytöstä poistaminen täyttävät 5, 6, 6 a, 6 b ja 7 §:ssä säädetyt periaatteet.

Ydinlaitoksen käytöstä poistamista ei saa aloittaa ennen sitä koskevan luvan myöntämistä, ellei luvanhaltijan muissa luvissa toisin määrätä. Ydinlaitoksen käytöstä poistamista ei saa aloittaa siihen myönnetyn luvan perusteella ennen kuin:

1) Säteilyturvakeskus on todennut, että ydinlaitos täyttää käytöstä poistamisen turvallisuusvaatimukset, turvajärjestelyt sekä valmiusjärjestelyt ovat riittävät, ydinaseiden leviämisen estämiseksi tarpeellinen valvonta on asianmukaisesti järjestetty ja ydinlaitoksen haltijan vahingonkorvausvastuu ydinvahingon varalta on järjestetty sitä koskevien säännösten mukaisesti; sekä

2) työ- ja elinkeinoministeriö on todennut, että varautuminen ydinjätehuollon kustannuksiin on järjestetty 7 luvun mukaisesti.

23 a §

Mielipiteiden esittäminen ja hakijan selitys

Työ- ja elinkeinoministeriön on ennen tässä luvussa tarkoitetun ydinlaitoksen rakentamis- ja käyttöluvan sekä käytöstä poistamista koskevan luvan myöntämistä varattava yleisölle tilaisuus

Eduskunnan vastaus EV 127/2017 vp

ilmaista mielipiteensä kirjallisesti lupaa koskevassa asiassa. Mielipiteen esittämistä varten on asetettava riittävä määräaika.

Hakijalle on varattava tilaisuus selityksen antamiseen hakemuksen johdosta annetuista mielipiteistä sekä tämän lain mukaan pyydyistä lausunnoista.

24 §

Luvan voimassaolo

Lupa, rakentamislupaa ja käytöstä poistamista koskevaa lupaa lukuun ottamatta, myönnetään määräaikaisena. Määräajan pituutta harkittaessa on otettava huomioon erityisesti turvallisuuden varmistaminen ja toiminnan arvioitu kesto. Luvassa voidaan määrätä, että se lakkaa olemasta voimassa, jollei toimintaa aloiteta määräajassa luvan myöntämisestä.

27 b §

Kansallinen ydinjätehuollon ohjelma

Ydinjätehuollon kansallisesta toimintapolitiikasta ja käytetyn ydinpolttoaineen huollosta laaditaan kansallinen ydinjätehuollon ohjelma, jossa esitetään ydinjätehuollon yleiset tavoitteet ja periaatteet, ydinjätteiden määrät, sijaintipaikat sekä arvio ydinjätehuollon kustannuksista ja aikataulusta.

Kansallisen ydinjätehuollon ohjelman laatii työ- ja elinkeinoministeriö yhdessä Säteilyturvakeskuksen kanssa. Ohjelmaa laadittaessa yleisölle on varattava tilaisuus esittää mielipiteensä. Työ- ja elinkeinoministeriön on tiedotettava ohjelman laatimisen käynnistymisestä.

Kansallinen ydinjätehuollon ohjelma on päivitettävä 54 a §:ssä tarkoitettujen arviointien tulosten perusteella.

Kansallisen ydinjätehuollon ohjelman sisällöstä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

28 §

Huolehtimisvelvollisuuden toteuttamisesta päättäminen

Suunnitelma ydinjätehuollon toteuttamisesta on esitettävä luvanvaraisen toiminnan kestäessä säännöllisesti kolmen vuoden välein, jollei lupaehdoissa muuta määrätä. Suunnitelman on sisällettävä myös yleispiirteinen suunnitelma seuraaville kuudelle vuodelle.

40 §

Rahastotavoitteen määrä

Kunkin kalenterivuoden rahastotavoite on yhtä suuri kuin edellisen kalenterivuoden vastuumäärä. Ydinjätehuollon kustannusvaikutusten tasoittamiseksi usealle ydinlaitoksen toimintavuodelle.

Eduskunnan vastaus EV 127/2017 vp

delle rahastotavoite on kuitenkin 2 tai 3 momentissa säädettyjen edellytysten täytyessä vastuumäärää pienempi.

— — — — —
Jos jonkin kalenterivuoden vastuumäärä poikkeaa merkittävästi 43 §:n 2 momentin mukaisesti aiemmin päätetystä saman kalenterivuoden vastuumäärästä, osa tästä vastuumäärän muutoksesta voidaan jättää huomioon ottamatta vahvistettaessa rahastotavoitetta kyseistä kalenterivuotta seuraaville kahdelle vuodelle.

44 §

Vakuusjärjestelyt

Jätehuoltovelvollisen on luovutettava valtiolle 45 §:ssä säädetty ehdot täyttäviä vakuuksia ennen jätteitä tuottavan toiminnan aloittamista ja muutoin aina kesäkuun loppuun mennessä siten, että valtiolla tuolloin olevien vakuuksien yhteismäärä vastaa kalenterivuoden vastuumäärän ja rahastotavoitteen erotusta.

— — — — —
Valtioneuvoston on ennalta arvaamattomien ydinjätehuollon menojen varalta määrättävä tässä pykälässä säädetyn mukaan luovutettavien vakuuksien määrää korotettavaksi. Vakuuksien määrää saadaan korottaa enintään määrällä, joka on 10 prosenttia jätehuoltovelvollisen 43 §:n 2 momentin mukaan päätetystä vastuumäärästä.

53 §

Rajoitukset vakuuksien ja ylijäämän palauttamisessa

Jos jätehuoltovelvollisen valtiolle luovuttamia vakuuksia havaitaan edellisen kalenterivuoden vastuumäärää vahvistettaessa olevan enemmän kuin sanottu vastuumäärä edellyttää, ylimenevä osa on palautettava kuluvan kalenterivuoden kesäkuun loppuun mennessä jätehuoltovelvolliselle edellyttäen, että jätehuoltovelvollinen on täyttänyt tässä luvussa tarkoitettuja maksuja koskevat velvollisuutensa.

53 a §

Ydinlaitoksen haltijalta kerättävä maksu

— — — — —
Ydinturvallisuusmaksu määräytyy kunkin vuoden tammikuun 1 päivänä. Jos toiminnanharjoittajalla on tällöin voimassa oleva periaatepäätös taikka rakentamis- tai käyttö lupa, toiminnanharjoittaja on maksuvelvollinen kyseisen vuoden osalta. Periaatepäätöksen tai rakentamisluvan mukaisen hankkeen toteuttamatta jättämisestä voi ilmoittaa työ- ja elinkeinoministeriölle vuoden loppuun mennessä, jolloin maksuvelvollisuus on voimassa vielä seuraavan vuoden osalta.

Eduskunnan vastaus EV 127/2017 vp

53 d §

Tutkimus-, tutkimusinfrastruktuuri- ja täydennyskoulutushankkeiden rahoittaminen

Valtion ydinjätehuoltorahasto rahoittaa kunakin vuonna jaettavissa olevin varoin tässä pykälässä tarkoitettuja hankkeita siten, että:

1) 53 a §:n 3 momentissa tarkoitettusta erillisvarallisuudesta rahoitettava hankekokonaisuus tulee tarkoituksenmukaisella tavalla mainitun pykälän 1 momentin mukaisen tutkimustoiminnan ja tutkimusinfrastruktuurin tarkoitusta;

2) 53 b §:n 3 momentissa tarkoitettusta erillisvarallisuudesta rahoitettava hankekokonaisuus tulee tarkoituksenmukaisella tavalla mainitun pykälän 1 momentin mukaisen tutkimustoiminnan, tutkimusinfrastruktuurin ja täydennyskoulutustoiminnan tarkoitusta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen tutkimushankkeiden on oltava tieteellisesti korkeatasoisia ja niiden tulosten on oltava julkaistavissa. Tutkimusinfrastruktuurihankkeiden tulee edistää 53 a §:n 1 momentin ja 53 b §:n 1 momentin mukaisen tutkimustoiminnan valmiuksia. Täydennyskoulutustoiminnan tulee tehokkaasti edistää uusien henkilöiden tuloa ydinjätehuollon asiantuntijatehtäviin. Rahoitettavien hankkeiden piiriin eivät kuulu tutkimukset, jotka välittömästi liittyvät tässä laissa tarkoitettuun ydinenergian käytön valvontaan, lupakäsittelyyn tai lupahakemusaineiston valmisteluun.

54 §

Ydinenergia-alan ylin johto ja valvonta

— — — — —
Työ- ja elinkeinoministeriö huolehtii ydinturvallisuutta koskevan kansallisen kehyksen itsearviointin järjestämisestä joka kymmenes vuosi ja pyytää kansainvälisen vertaisarvioinnin ydinturvallisuutta koskevasta kansallisesta kehyksestä. Säteilyturvakeskus huolehtii ydinturvallisuutta koskevan toimintansa itsearviointista. Työ- ja elinkeinoministeriö huolehtii lisäksi ydinlaitosten ydinturvallisuutta koskevan kansainvälisen vertaisarvioinnin järjestämisestä, jos tapahtuu sellainen onnettomuus, jonka seuraukset ovat merkittäviä säteilysuojelun ja ydinturvallisuuden kannalta.
— — — — —

54 a §

Itsearviointit sekä kansainväliset vertaisarviointit

Kansalliselle järjestelmälle, joka muodostuu ydinturvallisuutta koskevasta kansallisesta kehyksestä sekä ydinjätehuoltoa koskevasta kansallisesta kehyksestä, on suoritettava itsearviointi sekä pyydettyä kansainvälinen vertaisarviointi.

Kansallinen itsearviointi on suoritettava:

1) ydinturvallisuutta koskevasta kansallisesta kehyksestä ja sääntelykokonaisuudesta joka kymmenes vuosi;

2) ydinturvallisuutta koskevasta erityisaiheesta joka kuudes vuosi;

Eduskunnan vastaus EV 127/2017 vp

3) jos tapahtuu sellainen onnettomuus, jonka seuraukset ovat merkittäviä ydinturvallisuuden tai säteilysuojelun kannalta;

4) ydinjätehuoltoa koskevasta kansallisesta kehyksestä ja sääntelykokonaisuudesta joka kymmenes vuosi; sekä

5) ydinjätehuollon kansallisesta ohjelmasta sekä sen toteuttamisesta joka kymmenes vuosi.

Kansainvälinen vertaisarviointi on pyydettyä:

1) ydinturvallisuutta koskevasta kansallisesta kehyksestä joka kymmenes vuosi;

2) ydinturvallisuutta koskevasta erityisaiheesta joka kuudes vuosi;

3) ydinjätehuoltoa koskevasta kansallisesta kehyksestä sekä ydinjätehuoltoa koskevasta kansallisesta ohjelmasta joka kymmenes vuosi; sekä

4) ydinlaitosten ydinturvallisuudesta kun tapahtuu sellainen onnettomuus, jonka seuraukset ovat merkittäviä ydinturvallisuuden tai säteilysuojelun kannalta.

55 §

Valvontaviranomainen

Edellä 1 momentissa mainittujen tehtävien suorittamiseksi Säteilyturvakeskuksen tulee erityisesti:

8) tehdä esityksiä ja antaa lausuntoja, joihin valvonta antaa aiheutta;

9) toimia yhteistyössä ydinlaitosten ydinturvallisuutta koskevissa asioissa myös muiden valtioiden valvontaviranomaisen kanssa;

10) huolehtia ydinlaitosten ydinturvallisuutta koskevan aihekohtaisen kansallisen itsearvioinnin järjestämisestä joka kuudes vuosi ydinturvallisuutta koskevasta erityisaiheesta.

60 §

Painelaitteet

Säteilyturvakeskus valvoo ydinlaitoksen painelaitteita, joita ovat:

1) painelaitteet, joiden toimintahäiriö voi aiheuttaa radioaktiivisen päästön (*ydintekninen painelaitte*); sekä

2) ydinlaitoksen muut kuin 1 kohdassa tarkoitettut painelaitteet, jotka on luokiteltu valvottaviksi niiden turvallisuusmerkityksen perusteella (*tavallinen painelaitte*).

Jos tässä laissa tai tämän lain nojalla ei toisin säädetä, ydinlaitoksen painelaitteisiin sovelletaan painelaitelakia (1144/2016).

Painelaitelaista poiketen, ydinlaitoksen painelaitteiden osalta:

1) valvontaviranomaisena toimii Säteilyturvakeskus;

2) luvanhaltijan on ilmoitettava painelaitteet rekisteröitäväksi Säteilyturvakeskukselle;

3) painelaitteeseen tai sen arvokilpeen ei merkitä rekisterinumeroa eikä seuraavaa määräaikaistarkastusta.

Eduskunnan vastaus EV 127/2017 vp

Luvanhaltijan velvollisuuksiin sovelletaan, mitä painelaitelaissa säädetään omistajan ja haltijan velvollisuuksista. Käyttöönottotarkastukseen sovelletaan, mitä painelaitelaissa säädetään ensimmäisestä määräaikaistarkastuksesta.

60 a §

Painelaitteiden, rakenteiden ja mekaanisten laitteiden valvonta ja tarkastus

Säteilyturvakeskus hyväksyy ydinteknisten painelaitteiden valmistajan tehtäviinsä sekä tarkastuslaitoksen, testauslaitoksen ja pätevöintieliimen suorittamaan ydinlaitosten painelaitteiden, teräs- ja betonirakenteiden sekä mekaanisten laitteiden tarkastustoimintaan kuuluvia tehtäviä Säteilyturvakeskuksen osoittamassa laajuudessa. Säteilyturvakeskus valvoo valmistajan, tarkastuslaitoksen, testauslaitoksen ja pätevöintieliimen toimintaa.

Tarkastuslaitoksen, testauslaitoksen ja pätevöintieliimen hyväksymisen edellytyksenä on, että ne ovat toiminnallisesti ja taloudellisesti riippumattomia ja että niillä on vastuuvakuutus. Lisäksi valmistajalla, tarkastuslaitoksella, testauslaitoksella ja pätevöintieliimellä on oltava kehittynyt laatujärjestelmä, ammattitaitoinen ja kokenut henkilökunta sekä valmistuksen ja toiminnan edellyttämät asianmukaisesti kelpoistetut menetelmät, laitteet ja välineet. Edellä 1 momentissa tarkoitettua hyväksymismenettelyä annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Jos painelaitteiden valmistaja, tarkastuslaitos, testauslaitos tai pätevöintieliin ei enää täytä hyväksymisen edellytyksiä tai on olennaisella tavalla laiminlyönyt tai rikkonut tässä laissa tai lain nojalla säädettyä velvollisuutta tai rajoitusta tai päätöksessä annettua määräystä eivätkä annetut huomautukset ja varoitukset ole johtaneet toiminnassa esiintyneiden puutteiden korjaamiseen, Säteilyturvakeskus voi peruuttaa hyväksymisen. Jos turvallisuuden varmistamisen kannalta perustellut syyt vaativat, Säteilyturvakeskus voi, varattuaan asianomaiselle yhteisölle tai laitokselle tilaisuuden tulla kuulluksi, muuttaa hyväksymispäätöksessä asetettuja vaatimuksia ja ehtoja.

Säteilyturvakeskus määrittelee turvallisuuden kannalta vähemmän merkittävät ydintekniset painelaitteet, joiden valmistajaa ja testauslaitosta ei ole tarpeen hyväksyä tehtäviinsä 1 momentissa säädetyllä tavalla, sekä vastaavin perustein teräs- ja betonirakenteet ja mekaaniset laitteet, joiden testauslaitosta ei ole tarpeen hyväksyä tehtävänsä 1 momentissa säädetyllä tavalla. Näiltä osin Säteilyturvakeskuksen on asetettava tarpeelliset valmistajan ja testauslaitoksen pätevyyttä koskevat vaatimukset, joiden täyttyminen luvanhaltijan on voitava osoittaa.

Säteilyturvakeskus voi edellyttää turvallisuuden kannalta tärkeän ydinteknisen painelaitteen valmistusta valvovalta tunnustettuna kolmantena osapuolena olevalta organisaatiolta ilmoitetun laitoksen pätevyyttä tai muuta vastaavaa soveltuvaan pätevyyttä.

Tarkastuslaitoksen on tässä laissa tarkoitettuja julkisia hallintotehtäviä hoitaessaan noudatettava, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa, sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003), hallintolaissa (434/2003), kielilaissa (423/2003) ja saamen kielilaissa (1086/2003) säädetään. Tarkastuslaitoksen palveluksessa olevaan työntekijään sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen suorittaessaan tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

Eduskunnan vastaus EV 127/2017 vp

82 §

Asetuksenantovaltuus

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin:

- 6) tässä laissa tarkoitetun turvallisuuden valvomiseksi noudatettavista menettelyistä, erityisesti:
- a) ydinlaitosta rakennettaessa, käyttöönotettaessa, käytettäessä ja käytöstä poistettaessa;

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 .

Tämän lain voimaan tullessa vireillä oleviin ydinenergian käyttöä koskeviin asioihin sovelletaan tätä lakia.

Suomessa käytetyn tutkimusreaktorin käytöstä poistamista koskevaan asiaan, jota koskeva hakemus lupapäätöstä varten on tullut vireille ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Helsingissä 24.11.2017

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri